

Hans-Joachim Lang

# PARAKKI 10

Naiset Auschwitzin  
koe-eläiminä



Minerva

**PARAKKI '10**



Hans-Joachim Lang

# PARAKKI 10

Naiset Auschwitzin koe-eläiminä

Saksan kielestä käänttänyt  
Maikki Soro

  
*minerva*  
MINERVA KUSTANNUS  
HELSINKI

© Minerva Kustannus, 2022

Minerva Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä  
[www.minervakustannus.fi](http://www.minervakustannus.fi)

Saksankielinen alkuperäisteos

Hans-Joachim Lang: Die Frauen von Block 10 – Medizinische  
Versuche in Auschwitz

Copyright © 2011 by Hoffmann und Campe Verlag, Hamburg

Published by agreement with Agentur Literatur Hebel & Bindermann,  
Berlin

Suomenkielinen laitos

Suomennos Maikki Soro

Ulkoasu ja taitto Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-375-091-3

Painettu EU:ssa

# Sisällys

- 7 **Johdanto**
- 15 **Enemmän kuin pelkkä jälleennäkeminen**  
Augusta Nathan ja Carl Clauberg
- 27 **Auschwitzin alkuajat**  
Naiset tuodaan keskitysleiriin
- 35 **”Negatiivinen väestöpolitiikka”**  
Natsi-Saksan ”rotuhygieniää”: massasterilisaatiot
- 41 **Ensimmäiset kokeet**  
Parakki 30 Birkenauassa
- 57 **Murhenäytelmän kulissit**  
Katsaus pääleirin parakkiin 10
- 63 **Koehenkilöt**  
Juutalaisnaisia eri puolilta Eurooppaa
- 83 **Vankien sisäinen hierarkia**  
Parakin 10 luottovankijärjestelmä
- 91 **Sterilisaatoruiskeet**  
Carl Claubergin ihmiskokeet
- 103 **Röntgenpommi ja skalpelli**  
Horst Schumannin ihmiskokeet
- 113 **Kohdunkaulan syövän esiasteen toteaminen**  
Eduard Wirthsin ihmiskokeet

- 129 **Juutalaisverta sotilaille**  
SS:n "hygieniainstituutin" ihmiskokeet [I]
- 137 **Sylkiryhmä ja reumarokotus**  
SS:n "hygieniainstituutin" ihmiskokeet [II]
- 143 **August Hirtin luurankokokoelma**  
Anatomian professori teettää murhia
- 153 **Pelon ja toivon rajamailla**  
Koeaseman arkea
- 181 **Muutto uuteen parakkiin**  
Leirin ulkopuolella, vaaravyöhykkeen sisällä
- 187 **Evakuointi ja kuolemanmarssi**  
Hengenvaarallinen matka Saksan halki
- 195 **Vapautus**  
Säästynyt elämä, menetetty terveys
- 203 **Sodanjälkeiset vuodet**  
Liittotasavalta väistelee vastuutaan
- 221 **Tulevaisuuden näkymiä**
- 227 **Viitteet**
- 253 **Lähteet ja kirjallisuus**

## Johdanto

Äkkiä Maya Lee hätkähtää. Hän on juuri kirjoittanut internetin hakukoneelle äitinsä nimen. Tietokoneen ruudulle ilmestyy kuva käsivarresta, johon on tatuoitu numero 2318. Maya Lee tuntee tämän numeron. Auschwitzin natsit merkitsivät sillä hänen äitinsä, Magda Blaun. 2318 oli hänen vankinumeronsa. Mutta se käsivarsi, jonka Maya Lee, omaa sukua Blau, näkee ruudulla, ei kuulu hänen viereisessä huoneessa makaa-valle äidilleen vaan Deborah Fisherille, joka asuu New Yorkissa, linnuntietä lähes 17 000 kilometrin päässä Maya Leen kodista Melbournessa.

Magda Blau kuolee kolme päivää myöhemmin, 28. kesäkuuta 2006, mutta hänen tarinansa jää elämään Deborah Fisherin käsivarressa. Fisher, newyorkilainen toimintaterapeutti, on itsekin erään holokaustista selvinneen juutalaisen<sup>1</sup> tytär, joka haluaa varmistaa, ettei Auschwitz unohdu ihmisten mielistä. Hän ei ole koskaan tavannut Magda Blauta mutta tuntee tämän elämäntarinan. Slovakialaisen juutalaisnaisen rohkeus on tehnyt häneen syvän vaikutuksen. Parakinvanhimpana Blau oli tehnyt kaikkensa auttaakseen vankitovereitaan. Auschwitzin karuissa oloissa pienilläkin eleillä oli valtava merkitys.<sup>2</sup>



Keskitysleirivankien majoitukseen tarkoitettuja rakennuksia nimitettiin parakeiksi. Jokaisella niistä oli oma järjestysnumerosa. Parakinvanhimmat olivat luottovankeja, joille SS oli antanut vastuun tietyistä tehtävistä. He toimivat suoraan SS-parakinjohtajien alaisuudessa ja vastasivat näille oman parakkinsa kurista, järjestyksestä ja siisteydestä. Monien Auschwitzista selvinneiden mieleen jäi hyvin, miten Magda Blau (silloinen Magda Hellinger) hoiti tehtävänsä parakin 10 parakinvanhimpana. Tässä suhteessa hän erosi selvästi seuraajas-taan, Margit Neumannista, mutta varsinkin toisten parakkien parakinvanhimmista. Auschwitzin alkuaikoina SS valitsi luotovangeiksi mieluiten vaarallisia rikollisia.

Parakki 10:n naiset toimivat natsilääkärien koekaniineina. Se, että juuri heidät valikoitiin koehenkilöiksi, perustui näiden lääkäreiden itse määrittelemiin kriteereihin, ja monesti lääkärit suorittivat valinnan henkilökohtaisesti. Useimmat naiset määrättiin koemasalle heti Auschwitziin tullessaan, mutta osa heistä oli ensin jonkin aikaa Birkenau keskitysleirissä. Yhteistä heille oli se, että kaikki olivat juutalaisia. Kuten hollantilainen Rosaline de Leon toteaa, parakin 10 asukkaat tulivat monista maista ja edustivat useita kansallisuuksia. ”Siellä oli puolalaisia, hollantilaisia, saksalaisia, kreikkalaisia, tšekkejä, slovakkeja, belgialaisia ja ranskalaisia.”<sup>3</sup>

Pääroolia parakissa 10 esitti naistentautien ylilääkäri, professori Carl Clauberg, joka siirtyi parakin johtoon keväällä 1943. Hänen tavoitteenaan oli tutkia erilaisia massasterilisatiomenetelmiä. Myös monet muut lääkärit suorittivat parakissa häikäilemättömiä kokeitaan. Horst Schumann oli osoittanut julmuutensa jo saksalaisissa Grafeneckin ja Sonnensteinin tuhoamisleireissä osallistumalla aktiivisesti vammaisten ja psyykkisesti sairaiden murhaamiseen. Parakin 10 naisia Schumann käytti koekaniineina röntgensterilisaatiokokeissaan. Vuonna 1944 SS-majuriksi ylennetty Eduard Wirths toimi Auschwitzin ylilääkärinä. Wirths tutki kohdunkaulan syövän

syntymistä ja valikoi parakin 10 naisia leikkauksiin, jotka hän joko suoritti itse tai delegoi ”vankilääkäreille”, toisin sanoen lääkäreinä työskenteleville vangeille. Bakteriologi Bruno Weber johti vuonna 1943 parakkiin 10 perustettua ja myöhemmin Rajskon leiriin sijoitettua ”Waffen-SS:n ja kaakkoisen poliisiipiirin hygieenis-bakteriologista tutkimusasemaa”. Se toimi suoraan Waffen-SS:n ”hygieniainstituutin” alaisuudessa ja yhteistyössä SS:n talous- ja hallinto-osaston (SS-WVHA:n) kanssa, joka vastasi kaikkien keskitysleirien hallinnosta. Weber, viimeisimmältä sotilasarvoltaan SS-kapteeni, pakotti naiset luovuttamaan kokeisiinsa vaarallisia määriä verta. Häntä kiinnosti tietää, miten elimistö reagoi, kun erilaiset veriryhmät sekoituvat keskenään. Bakteriologi Hans Münch toimi Weberin sijaisena ja teki myös omia tutkimuksiaan, jotka koskivat nivelreuman varhaisvaiheen tunnistamista ja veriryhmän määrittämistä syljestä. Myös muualla kuin Auschwitzissa työskentelevät lääkärit käyttivät parakin 10 vankeja koekaniineinaan. Parakki oli ikään kuin ihmisistä koostuva tarvikevarasto. Helmut Wirths, Auschwitzin ylilääkärin veli, tilasi parakista 10 kudosnäytteitä. Hän osallistui kohdunkaulan syöpää koskeviin tutkimuksiin, mahdollisesti jopa johti niitä. Bruno Beger ja Hans Fleischhacker valikoivat 29 naista parakista 10 (ja lisäksi 57 miestä parakeista numero 21 ja 28) ja ryhmittelivät heidät ”rotuantropologisten” kriteerien perusteella. Sitten he lähettivät nämä 86 juutalaisvankia Strasbourgiin anatomian professori August Hirtille, joka halusi juutalaisten ruumiita suunnittelemaansa luurankokokoelmaa varten.

Amerikkalaisen psykiatrin, professori Robert Jay Liftonin mielestä parakissa 10 ”kiteytyy koko Auschwitzin perimmäinen olemus”.<sup>4</sup> Liftonilla ei ole Auschwitzista henkilökohtaista kokemusta, mutta hän on puhunut monien elonjääneiden kanssa, niin uhrien kuin rikoksiin osallistuneidenkin. Ranskalainen Adélaïde Hautval, joka toimi jonkin aikaa vankilääkärinä parakissa 10, kertoo muistelmissaan siitä pysyvästä trau-

masta, jonka oleskelu tässä ”kauhun paikassa” häneen teki. Puolalainen lääkäri Slavka Kleinová<sup>5</sup>, joka Hautvalin tavoin siirrettiin Drancyn keskitysleiriltä Auschwitziin, kuvaa tunteuksiaan ensimmäisenä iltana parakissa 10 seuraavasti: ”Minusta tuntui silloin ja tuntuu vieläkin, että se paikka oli kuin helvetin ja hullujenhuoneen yhdistelmä.”<sup>6</sup>

Halutessaan kuvailla edes metaforisesti sitä, mitä ei voi sanoin kuvata, monet kirjailijat nimittävät Auschwitzia helvetiksi tai viittaavat Danteen ja tämän keskiaikaisiin painajaisnäkyihin. Auschwitz oli kuitenkin todellinen, maanpäällinen paikka. Se kauhistuttava tosiasia, että järjestäytyneessä siviilisaatiossa on ollut Auschwitzin kaltainen paikka, muistuttaa siitä, että yleiset, ennakoivat varotoimet ovat yhä välttämättömiä: Auschwitz ei saa koskaan enää toistua. Tätä kirjaa ei ole kuitenkaan tarkoitettu nykyisiä ja tulevia sukupolvia velvoittavaksi moraalisaarnaksi, sillä en halua esittää parakkiiin 10 sijoitettujen naisten kärsimyksiä jonkinlaisena innoituksen lähteenä tuleville ponnistuksille. Ihmisoikeuksien ja lääketieteellisen etiikan oikeuttamiseksi ei tarvita Auschwitzin kaltaisia paikkoja. Ihmisoikeuksia ei tarvitse määritellä sen mukaan, mikä on olemassa olevan pahan vastakohta.

Kirjan tarkoituksena on ennen kaikkea se, ettei näitä naisia tai muita natsirikollisten uhreja unohdeta.

Deborah Fisher antoi 47-vuotiaana tatuoida Magda Blaun vankinumeron vasempaan käsivarteensa, Auschwitzin käytännön mukaisesti. Hän toivoo ihmisten reagoivan ja kysyvän häneltä tatuoinnista. Koska vain harvat holokaustista selvinneistä ovat enää elossa, sodan jälkeen syntynyt Fisher haluaa olla elävä todiste keskitysleireistä ja provosoida kanssaihmissään ottamaan kantaa.<sup>7</sup> Fisherin didaktinen tavoite on sinänsä kunnioitettava, mutta tällainen provosointi ei pelkästään pysäytä toisia ihmisiä vaan myös ärsyttää heitä. Loppujen lopuksi se kiinnittää huomion enemmän provokaattoriin itseensä kuin hänen sanomaansa.

Saul Friedländer on todennut, että meidän on kansallissosialistien rikoksista muistuttaessamme ”vedottava sekä älyyn että tunteisiin, jos haluamme tulevien sukupolvien ymmärtävän sanomamme”.<sup>8</sup> Kirjani pyrkii ottamaan tämän haasteen vakavasti kuvaamalla natsien ihmiskokeita konkreettisen esimerkin avulla, erityisesti uhrien näkökulmasta. Tämä ei tarkoita sitä, että kirja jättäisi huomioimatta syyllisten – tässä tapauksessa natsilääkäreiden – lausunnot ja muut historialliset lähteet. Ne eivät kuitenkaan ole keskeisessä asemassa, vaan keskeistä on uhrien, toisin sanoen koehenkilöiden, näkökulma. Parakissa 10 he olivat objekteja, tässä kirjassa he ovat subjekteja.

Subjekteilla on nimet, ja nimet antavat identiteetin. Nimien esille tuominen oli tavoitteena myös edellisissä kirjoissani, joista haluan mainita yhden: *Die Namen der Nummern*, (Nimet numeroiden takana).<sup>9</sup> Se käsittelee niitä 29 naista ja 57 miestä, jotka murhattiin elokuussa 1943 Natzweiler-Struthofin keskitysleirissä Ranskassa, koska August Hirt halusi heidän luurankonsa suunnittelemaansa rotuantropologiseen luukokoelmaan. Vaikka monet historiantutkijat ovat tutkineet tätä omituista rikosta, jota käsiteltiin juristiselta kannalta ensimmäisen kerran Nürnbergin lääkärioikeudenkäynnissä, kaikki 86 joukkohaudasta löytynyttä juutalaista pysyivät nimettöminä uhreina kuuden vuosikymmenen ajan. Kirjani osoitti, että heidät oli mahdollista tunnistaa. Nykyisin heidän haudallaan Strasbourgissa on graniittikivi, johon kaikkien 86 uhrin nimet on kirjoitettu.

Tutkiessani August Hirtin uhrien kohtaloa sain todeta, että he olivat kotoisin kaikkialta Euroopasta, Norjan Larvikista aina Kreikan Salonikiin saakka. Säilyneistä kirjallisista lähteistä selvisi, että kaikkien 29 naisen tiet johtivat Auschwitzin parakkiin numero 10, mikä puolestaan antoi sysäyksen tutkia tätä ihmiskokeistaan tunnettua rakennusta tarkemmin. Jo alustava silmäys lähdemateriaaliin osoitti, että parakista 10 on

annettu kirjallisuudessa aivan väärää tietoa ja että Auschwitzista selvisi hengissä paljon useampia tähän parakkiin majoitettuja vankeja, kuin yleisesti tiedetään. Tämän johdosta syntyi uhkarohkea suunnitelma kuvata parakin 10 elämää etupäässä silminnäkijöiden kertomusten perusteella ja valaista heidän näkökulmastaan ihmiskokeiden taustalla olevia tekijöitä sekä niitä tuhoamisleirin vaikeasti kuviteltavia olosuhteita, joissa kokeet suoritettiin.

Koska SS-hallinto tuhosi ennen Auschwitzin vapauttamista suurimman osan leirin pikkutarkasta kirjanpidosta, parakkiin 10 sijoitettujen naisten lukumäärästä ei ole varmaa tietoa. Oletettavasti heitä oli kaikkiaan noin 800. Useimmat selvisivät hengissä ihmiskokeista – joilla tosin oli hirvittäviä sivuvaikutuksia – mutta kuolivat muusta syystä joko Auschwitzissa, Birkenaussa tai kuolemanmarseilla. Noin 300 naista jäi eloon ja palasi kotiseudulleen. Osalta heistä on säilynyt todistajanlausuntoja, potilaskertomuksia, viranomaisasiakirjoja, omaelämäkerrallisia tekstejä ja haastatteluita, mutta monista tiedetään pelkästään nimi. Itselläni on ollut tilaisuus haastatella muutamaa korkeaan ikään ehtinyttä ihmiskokeiden uhria. Silminnäkijöiden todistuksista muodostuu aiemmasta historiankirjoituksesta poikkeava kokonaiskuva, joka valottaa myös ryhädynaamisia ilmiöitä, kuten eri kansallisuusryhmien välisiä jännitteitä, mustan pörssin kauppaa, ystävyy- ja seksuaalisia suhteita, solidaarisuutta ja kulttuuritoimintaa. Kirja kertoo muun muassa siitä suuresta ihmeestä, että yksi vangeista sai ottaa koeasemalle mukaan kolmi- vuotiaan poikansa, ja siitä vielä suuremmasta ihmeestä, että poika selvisi hengistä jopa kuolemanmarssista leirin evakuoinnin jälkeen.

Parakki 10 kuuluu niihin Auschwitzin pääleirin (Auschwitz I:n) rakennuksiin, joita ei ole avattu vierailijoille. Saksan viranomaiset restauroivat rakennuksen vuonna 1996 auttaakseen Auschwitz-Birkenauta säilymään muistomerkkinä. Pää-

tös jättää parakki 10 hiljaiseksi muistomeriksi ei tarkoita sitä, että sen asukkaat unohdettaisiin. Haluaisin osaltani auttaa jälkipolvia muistamaan ne naiset, jotka tässä rakennuksessa aikoinaan asuivat ja kärsivät. Minulle he eivät ole nimettömiä uhreja, vaan lihaa ja verta olevia ihmisiä, joilla on kullakin oma nimi ja sukuhistoria.<sup>10</sup> Vain harvat heistä ovat saaneet julkisuutta, kuten kuuluisa viulisti Alma Rosé, säveltäjä Gustav Mahlerin sisarentytär.

Toivon lukijan kiinnostuvan näiden naisten elämäntarinoista ennen Auschwitzia ja siitä, mitä heille tapahtui leirille jouduttuaan: heille suoritetuista kokeista, joiden tarkoitusta heille ei koskaan täysin selvitetty, ja heidän elämästään keskitysleirin äärimmäisissä olosuhteissa. Parakissa 10 asuneiden naisten kärsimykset eivät johtuneet pelkästään ihmiskokeista vaan myös siitä tiedosta, että heidät saatettiin milloin tahansa määrätä tapettaviksi. Heidän oli selviydyttävä vakavista sairauksista ja kestettävä kuolemanmarssienkin jälkeen vielä uskomattomia kärsimyksiä muilla keskitysleireillä, ennen kuin heidät vapautettiin. He olivat luonnollisesti onnellisia kuulumisestaan sodan voittajien puolelle, mutta onnea varjostivat kaikki ne ongelmat, jotka heidän elämäänsä sodan jälkeen leimasivat: ihmiskokeista seuranneet sairaudet, usein myös sairaudesta johtuva työkyvyttömyys, sterilisaatiokokeiden aiheuttama lapsettomuus, omaisuuden menettäminen pakkosiirtojen yhteydessä sekä tieto murhatuista omaisista ja ystäivistä.

Lääketieteen historiaa koskevissa tutkimuksissa ei näihin asioihin viitata, ei myöskään siihen usein nöyryyttävään kohteluun, jota ihmiskokeiden uhrit saivat kokea viranomaisten taholta anoessaan korvausta kärsimyksistään. Saksan liittotasavallan maksama ”hyvitys” oli usein mitättömän pieni – sikäli kuin sitä edes maksettiin – ja sitä piti odottaa loputtoman kauan. Lisäksi tapahtumien rikosoikeudellinen käsittely oli käsittämättömän puutteellista.

Toivon, ettei näitä asioita unohdeta vastaisuudessa, kun keskustellaan Auschwitzin ihmiskokeista. Tähän asti on yleensä mainittu ainoastaan Josef Mengelen<sup>11</sup> nimi. Tämä kirja on omistettu parakin 10 naisille ja heidän perheilleen.

## Enemmän kuin pelkkä jälleennäkeminen

Augusta Nathan ja Carl Clauberg

”Näittekö sen sian?” Augusta Nathan tuntee tutun, epämääräisen kivun sydänelänsään. Päivä on 11. lokakuuta 1955. ”Sika” on äskettäin televisiossa esiintynyt Carl Clauberg, joka 13 vuotta aiemmin tuhosi Augusta Nathanin elämän. Hänen ja monen sadan muun naisen elämän. Augusta Nathan ei ole kyennyt unohtamaan Claubergia, lääketieteen professoria ja ihmisoikeusrikollista. Hän ei ole nähnyt tätä kymmeneen vuoteen eikä tiennyt tämän olinpaikkaa. Mutta miehen aiheuttamat kivut ovat edelleen Augusta Nathanin jokapäiväisenä seuralaisena. Yllättäen hän taas näkee Carl Claubergin, tällä kertaa puhumassa luottavaisen näköisenä haastattelijan mikrofoniiin. Miehellä on edessään loistava ura nuorena Saksan liittotasavallassa. Hän on saanut toisen mahdollisuuden. Se näkyy hänestä. Augusta Nathan, joka on vierailulla Düsseldorfissa, päättää välittömästi puhua Henrik van Damille, Saksan juutalaisten keskusliiton pääsihteerille. Hän soittaa tälle ja kysyy: ”Näittekö sen sian?”<sup>1</sup>

Saksan liittotasavalta ja Neuvostoliitto solmivat diplomaattiset suhteet syyskuun puolivälissä 1955. Tämä sopimus sietoi DDR:n statuksen toisena saksalaisena valtiona, ja siihen sisältyy pääsihteerin Nikita Hruštšovin suullinen lupaus siitä,



että kaikki DDR:n puolelle jääneet saksalaiset sota- ja siviilivangit vapautetaan. Rajanylitysleiri Friedlandiin saapuu lokaan ensimmäisten viikkojen aikana noin 10 000 paluumuuttajaa. Heidän joukossaan on lääketieteen professori Carl Clauberg.

Kansakunta ottaa vapautetut vangit riemukkaasti vastaan. He saavat ylenpalttisesti huomiota osakseen. Valtavat ihmisjoukot kokoontuvat kaikkien suurten kaupunkien keskusaukioille ja odottavat innokkaasti vankien kotiinpaluuta. Kielissä, jossa Clauberg aikoo asua aluksi sisarensa luona, syntyy lokakuun 11. päivän vastaisena yönä 1955 valtava riemu, kun vapautettuja miehiä kuljettava linja-auto lähestyy valaistua toria äänitorvi soiden ja lamput vilkkuen. ”Toisilleen täysin tuntemattomat ihmiset syleilevät toisiaan”, kertoo *Kieler Nachrichten* -sanomalehti seuraavana päivänä. ”Sanat eivät riitä kuvaamaan tämän hetken tunnelmaa.” Yöllinen juhla päättyy ”kansallishymniin säkeistöön”. Mistä säkeistöstä on kysymys, sitä lehti ei mainitse.

Lääketieteen professori ei kuitenkaan saavu Kieeliin linja-auton kyydissä vaan junalla päivää myöhemmin. Noin viikon kuluttua häneltä leikataan sairaalassa nivustyrä. Kaksi päivää ennen leikkausta hän kirjoittaa vaimolleen: ”Olen lopultakin matkalla kohti kuuluisuutta, tulossa mieheksi, jonka nimeä ei helposti pyyhitä maailmanhistorian lehdiltä – ei ainakaan niiden tietoisuudesta, joita alani kiinnostaa.”<sup>2</sup>

Augusta Nathan on päässyt vankeudesta kymmenen vuotta ennen Claubergia, mutta hänen elämänsä ei enää koskaan tule olemaan vapaata. Hän selvisi hengissä Auschwitzista, kuolemanmarssista Ravensbrückiin ja Neustadt-Glewen keskitysleiristä. Kun hän palasi kotiin, kukaan ei ollut häntä vastassa torilla. Kuka siellä olisi ollutkaan? Oliko hänellä enää edes koti-  
maata? Augusta Nathan ei halunnut jäädä Saksaan eikä muuallekaan Eurooppaan. Hän asuu nykyään Yhdysvalloissa ja käy Düsseldorfissa vain selvittämässä asioita, jotka liittyvät ihmis-



KANSALISSOSIALISTISEN puolueen jäseneksi liittyi vuoden 1933 jälkeen joka toinen saksalaislääkäri. Tämä ei oikeuta leimaamaan koko ammattikuntaa rikollissyndikaatiksi, mutta kuvastaa sitä, kuinka moni lääkäri oli halukas hyväksymään vallitsevan ideologian ja myötäilemään sitä. Lääkäreiden pahimpiin rikoksiin kuuluivat keskitysleirien ihmiskokeet.

AUSCHWITZIN parakkiin 10 vangitut naiset muistavat kärsimystien, joka alkoi jo kauan ennen kuin lääkärit sterilioivat heidät ruiskeilla tai röntgensäteillä tai poistivat heiltä synnytyselimiä. Tämän kohtalon jakoi vuosina 1943–1945 yli 800 juutalaisnaista eri puolilta Eurooppaa. Heidät oli majoitettu ahtaaseen tilaan hirvittävässä ympäristössä, josta pakeneminen näytti mahdottomalta. Kaiken kauheuden keskellä parakin 10 naiset pitivät yhtä ja järjestivät toisilleen salaisia musiikki- ja kabaree-iltoja. Vartijoiden poistuttua uskaltauduttiin lukittujen ovien takana jopa tanssimaan: ”*Tilaisuus painautua toista ihmistä vasten, tanssia hänen kanssaan ja lopettaa tanssi suudelmaan – monet suutelivat aivan tosissaan – auttoi meitä tuntemaan, että olimme vielä elossa siinä kuoleman valtakunnassa.*”

HENGISSÄ selvinneiden naisten kertomusten perusteella Lang on koonnut koskettavan kuvauksen leirin kauhuista ja naisten elämää parakki 10:ssä ja sen jälkeen. Hän kertoo myös, keitä olivat nämä kuoleman lääkärit, joille ihmiselämä ei ollut minkään arvoinen.

**Hans-Joachim Lang** (s. 1951) on palkittu journalisti, joka työskentelee toimittajana *Schwäbischen Tagblatt* -sanomalehdessä Saksassa. Lisäksi hän toimii opettajana Tübingenin yliopistossa.

